

Milieuwetgeving geurhinder intensieve veehouderij is gebaseerd op leugen

Om het risico op geurhinder door veehouderij te regelen is op 1 januari 2007 de Wet geurhinder en veehouderij afgekondigd. De wet stelt omwonenden van veehouderijbedrijven bescherming te bieden tegen geurhinder.

Deze wet bevat geurnormen op basis waarvan milieuvergunningen moeten worden verleend voor uitbreiding van een (mega)veehouderij. Dit gaat al lang niet meer over Ot-en-Sien-boerderijen maar over intensieve veehouderij op industriële schaal met 1000-en varkens of 100.000-den kippen. Buren van veehouders die in de afgelopen 10 jaar zijn uitgebreid zijn in veel gevallen ernstig in de stank komen te zitten. Dat betekent regelmatig geen ramen open kunnen zetten, geen was buiten hangen, niet in de tuin kunnen zitten en vaak in de stank thuiskomen.

De wet is tot stand gekomen in 2006. Op dat moment hadden de VVD-fractie, CDA-fractie en LPF-fractie tezamen 80 kamerzetels. Deze drie fracties hebben toen met hun kamermeerderheid hun stempel gedrukt op de Wet geurhinder en veehouderij.

De fractiewoordvoerders landbouw en milieu en bovendien ook de voorzitter van de gecombineerde commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer waren toen allen veehouder, danwel nauw met de veehouderijsector verbonden.

De Wet geurhinder en veehouderij is geen wet geworden die redelijke normen stelt om de omwonenden te beschermen tegen geurhinder, maar een wet die veehouders veel te veel extra ruimte biedt om uit te breiden. Deze wet die stelt dat zij omwonenden beschermt tegen onaanvaardbare geurhinder van veehouderijbedrijven is gebaseerd op een leugen, en heeft tot stand kunnen komen omdat in 2006 alleen veehouders over deze wet hebben kunnen besluiten.

In 2006 was de volgende kennis beschikbaar over geurhinder, afkomstig van de GGD (GGD-RICHTLIJN GEURHINDER, OKTOBER 2002). Zie ook de website van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (en Milieu): www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/geur/wgv-rgv/handreiking-wet/bijlagen/bijlage-7-geurhinder/

Milieukwaliteit	Geurghinderden [%]
zeer goed	< 5
goed	5 - 10
redelijk goed	10 - 15
matig	15 - 20
tamelijk slecht	20 - 25
slecht	25 - 30
zeer slecht	30 - 35
extreem slecht	35 - 40

GEURHINDERPERCENTAGES VAN DE WETTELIJKE WAARDEN EN DE BANDBREEDTES

	binnen bebouwde kom			buiten bebouwde kom		
	min	norm	max	min	norm	max
concentratiegebied						
geurbelasting	0,1	3	14	3	14	35
hinder (groter of gelijk)	nihil	8%	25%	8%	25%	41%*
niet-concentratiegebied						
geurbelasting	0,1	2	8	2	8	20
hinder (groter of gelijk)	nihil	11%	29%	11%	29%	46%

- Conclusie: een geurbelasting van 35 Ou /m3 staat gelijk aan een 'zeer slechte' tot 'extreem slechte' milieukwaliteit. En: een geurbelasting van 14 Ou/m3 wordt gekwalificeerd als een 'tamelijk slechte' tot 'slechte' milieukwaliteit. Deze twee geurwaarden komen hierna terug.

Wat hebben de fractiewoordvoerders van CDA (Koopmans), VVD (oplaat) en LPF (V/d Brink) tegen de regering gezegd bij de behandeling van de Wetsvoorstel geurhinder een Veehouderij?

Hieronder enkele citaten. Maar eerst wordt nog de achtergrond van de betrokken parlementariërs genoemd (bron: Wikipedia resp. Kamerstuk 30453, nr. 8 en 23).

Het wetsvoorstel Wgv is op 10 februari 2006 aan de TK aangeboden en in werking getreden met ingang van 1 januari 2007.

De betreffende Tweede Kamer trad aan op 30 januari 2003 en trad af op 9 november 2006.

Hieronder eerst de achtergrond van de belangrijkste Tweede Kamer-leden die optraden in de behandeling van het wetsvoorstel (bron: Wikipedia), en daarna een selectie citaten uit de parlementaire wetsbehandeling (bron: Kamerstukken).

De voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 27 maart 2006, waarin het ontwerp Wgv is behandeld is **mw. A. Schreijer-Pierik** (CDA)

Schreijer is afkomstig uit Hengevelde, waar ze samen met haar man en zoon een vleesvarkensbedrijf runt. Van 1998 tot 2010 was ze Tweede Kamerlid.

Woordvoerder VVD: **dhr. G. Oplaat** (VVD 28 zetels)

(Gert-Jan Oplaat is afkomstig uit een boerenfamilie uit Markelo (Overijssel). Na zijn middelbare school werd hij in 1982 deelgenoot van een grote agrarische onderneming. Het familiebedrijf was gespecialiseerd in de productie van vaccineieren die als basis dienen voor de productie van de griepvaccinatie. In 1989 werd Oplaat lid van de VVD. In 1994 voerde hij actie tegen het landelijk mest- en ammoniakbeleid en werd hij gekozen tot 'agrarisch ondernemer van het jaar'. Van 1994 tot 1998 was hij gemeenteraadslid in zijn woonplaats.

Woordvoerder CDA: **dhr. G. Koopmans** (CDA 44 TK-zetels)

Van 1980 tot 1987 was Koopmans zelfstandig ondernemer in maatschap met zijn ouders op hun agrarisch bedrijf, en van 1987 tot 1 januari 1997 zelfstandig melkveehouder. In de Tweede Kamer hield hij zich onder andere bezig met landbouw (intensieve veehouderij), milieubeleid (landbouw, afvalbeleid, bodemsanering) en deregulering en vermindering van administratieve lasten.

Woordvoerder LPF: **dhr. W. van den Brink** (LPF 8 zetels)

Van den Brink groeide op in een streng gereformeerd boerengezin in de buurtschap Huinen in de gemeente Putten. Hij nam in 1972 het boerenbedrijf van zijn ouders over en breidde dit in de loop der jaren uit met varkensbedrijven in Putten en in Nieuw-Balinge in Drenthe, een melkveebedrijf in de Flevopolder en akkerland. In 1986 was hij lijsttrekker voor de lokale partij Gemeentebelangen Putten, welke een voortzetting was van een lokale afdeling van Binding Rechts, en werd hij gekozen in de gemeenteraad. Buiten zijn woonplaats werd hij halverwege de jaren negentig bekend als militante boerenleider. Uit onvrede met de belangenbehartiging voor varkenshouders door de LTO richtte hij in 1994 samen met een aantal collega's de Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV) op.

Woordvoerder PvdA: **dhr. H. Waalkens** (PvdA 42 zetels)

Waalkens, een boer uit het Groningse Finsterwolde, werd in augustus 1998 lid van de Tweede Kamer. Hij was woordvoerder van zijn fractie op het gebied van landbouw, voedselveiligheid en dierenbescherming.

Hieronder enkele citaten uit Kamerstuk 30 453, nr. 8 (Regels inzake geurhinder vanwege tot veehouderijen behorende dierenverblijven (Wet geurhinder en veehouderij), **VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG**, Vastgesteld 27 maart 2006. Voorzitter: Schreijer-Pierik Aanwezig zijn 6 leden der Kamer, te weten: Oplaat, Schreijer-Pierik, Koopmans, Waalkens, Van den Brink en Van der Staaij,

De heer Koopmans (CDA):

(...)

Zoals de heer Oplaat ook al zei, krijgen de gemeenteraden een ruime mogelijkheid krijgen om af te wijken van de in de wet vervatte basisnorm. De CDA-fractie is er voorstander van dat in de wet de laagst mogelijke norm als basis wordt gehanteerd, dus de norm van de bedrijfswoning. Alle woningen in het buitengebied moeten per wet bedrijfswoning worden.

(...)

De heer Van den Brink (LPF):

(...)

Ik zal een verhaal vertellen om u uit de droom te helpen. Wat is stank? Dat is maar net wat je neus waarneemt. Daarom het volgende verhaal. In de tijd dat ik een vriendin had en ik in Brabant kwam, had ik thuis een koeienbedrijf en mijn vrouw een varkensbedrijf. Ik was doorgaans gewend redelijk goed te douchen, maar zodra ik daar kwam, zei zij: wat stinken die verrekte koeien toch! Het is dus maar net waar je vandaan komt en wat je gewend bent. Ik ben ervan overtuigd dat wie altijd tussen de varkens heeft gezeten, niet vindt dat varkens stinken en wie altijd tussen de koeien heeft gezeten, zoals de heer Waalkens, vindt niet dat de koeien stinken. Je moet mij niet vertellen dat de ene stank anders is dan de andere stank, het gaat om de geur. De ene man probeert wat anders door zijn haar te smeren dan de andere man. Sommigen doen dat helemaal niet, die ruik je op afstand.

(...)

De heer Oplaat (VVD):

(...)

Wij richten onze politiek op bedrijven die door willen gaan. De boer moet de rechten van de boerman kunnen overnemen, waardoor er grotere bedrijven komen. Van alleen maar mooi wonen in landelijk gebied kun je je boterham niet smeren. Er zal geld moeten worden verdiend. Dus ben ik van mening dat alle woningen in het buitengebied moeten worden aangemerkt als ware zij agrarisch bedrijf en dat gemeenten de soepelste norm moeten hanteren.

Kamerstuk 30 453, nr 23, VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG, 28 juni 2006, Voorzitter: Schreijer-Pierik Aanwezig zijn 6 leden der Kamer, te weten: Van der Vlies, Schreijer-Pierik, Oplaat, Waalkens, Van den Brink en Koopmans,

(...)

De heer Koopmans (CDA):

(...) In het amendement op stuk nr. 16 wordt de normstelling gewijzigd. Ik merk er meteen bij op dat dit amendement als zodanig nog gewijzigd zal worden, aangezien het een omissie bevat, in de zin dat de daarin voorgestelde normstelling inclusief de bebouwde kom is. Dat was niet de bedoeling van de indieners. Zij wilden een amendement indienen waardoor 35 odour units in heel Nederland de norm voor het buitengebied wordt en waarbij het gemeentebestuur de mogelijkheid krijgt om deze norm op grond van milieuhygiënische en/of ruimtelijke afwegingen voor delen van het buitengebied terug te brengen naar 14 of 5 odour units. Deze afwegingen kunnen heel precies en gedifferentieerd zijn en worden niet gemaakt op grond van politieke keuzes van een rode, groene, blauwe of gele gemeenteraad.

(...)

De heer Oplaat (VVD):

(...) Het is nooit onze intentie geweest om te komen tot megabedrijven binnen de bebouwde kom die onbeperkt zouden moeten kunnen doorgroeien. Het is dus ook heel terecht dat de wijziging is aangebracht. Wij zijn er wel voor dat objecten in het buitengebied worden aangemerkt als waren zij een agrarisch bedrijf, waarbij de gemeente de mogelijkheid heeft ervan af te wijken waar het gaat om locaties aan de randen van de bebouwde kom, teneinde aldaar megabebouwing, lintbebouwing etc. te voorkomen. Als norm wordt daarbij gehanteerd 35 odour units. Het enige doel hiervan is om maatwerk te leveren zodat de boer binnen zijn bedrijf kan investeren in techniek als hij verder wil en tegelijkertijd de burger maximale bescherming geniet.

(...)

De heer Van den Brink (LPF): Ik ben het in principe niet met de staatssecretaris eens. Ik denk echter dat je wel met elkaar kunt leven, ook al ben je het principiële niet met elkaar eens. De Kamer heeft altijd in meerderheid gezegd: wij willen een landelijk dekkende stankwet, maar wij willen de verschillende gemeenteraden de mogelijkheid geven om een en ander voor hun gebied in te vullen. Om toch een klein beetje tegemoet te komen aan hetgeen de staatssecretaris zegt – ik vind dat hij daar wel een puntje heeft –: als je de norm van 35 naar 30 zou terugbrengen en je zou het ene land dan naar 35 kunnen krijgen, dan heb je qua berekeningsmodel veel gedaan, maar praktisch waarschijnlijk niet. Immers, gemeenten willen daar niet naar toe groeien. Je kunt je verhaal dan echter wel op een goede manier verdedigen: je hebt het land van de stankwet gered, want er is geen verschil tussen concentratie- en niet-concentratiegebieden, en je hebt de norm van 35 naar 30 gebracht. Ik ben ervan overtuigd dat geen enkele gemeente dat wil, maar zo bereik je wel een compromis.

- Conclusie parlementaire geschiedenis wetsvoorstel geurhinder een veehouderij :
VVD, CDA en LPF hebben een Kamer-meerderheid. Het standpunt van de Tweede Kamer over de veehouderij-geurhinderbescherming wordt volledig beheerst door het perspectief van de veehouders. De Tweede Kamer stelt dat een geurnorm moet worden opgenomen voor alle bewoners in het buitengebied die gelijk staat aan een 'zeer slecht' tot 'extreem slechte' milieukwaliteit. Dit betreft alle woningen die niet in de bebouwde kom liggen, naar schatting ten minste honderdduizenden woningen.

- Wettelijke geurnorm

Is de geurnorm van 35 Ou/m³ voor alle woningen in het buitengebied ook in de wet terecht gekomen?
Het antwoord is: ja, dit is deels ook in de wet terecht gekomen: De wet geeft gemeentebesturen de bevoegdheid lokaal geurbeleid op te stellen met daarin een geurnorm van maximaal 35 Ou/m³ (artikel 6 lid 1 Wgv). Bij mijn weten is daar nooit gebruik van gemaakt. Wel is bijvoorbeeld in Barneveld de norm verruimd tot 20 Ou/m³. Zie:

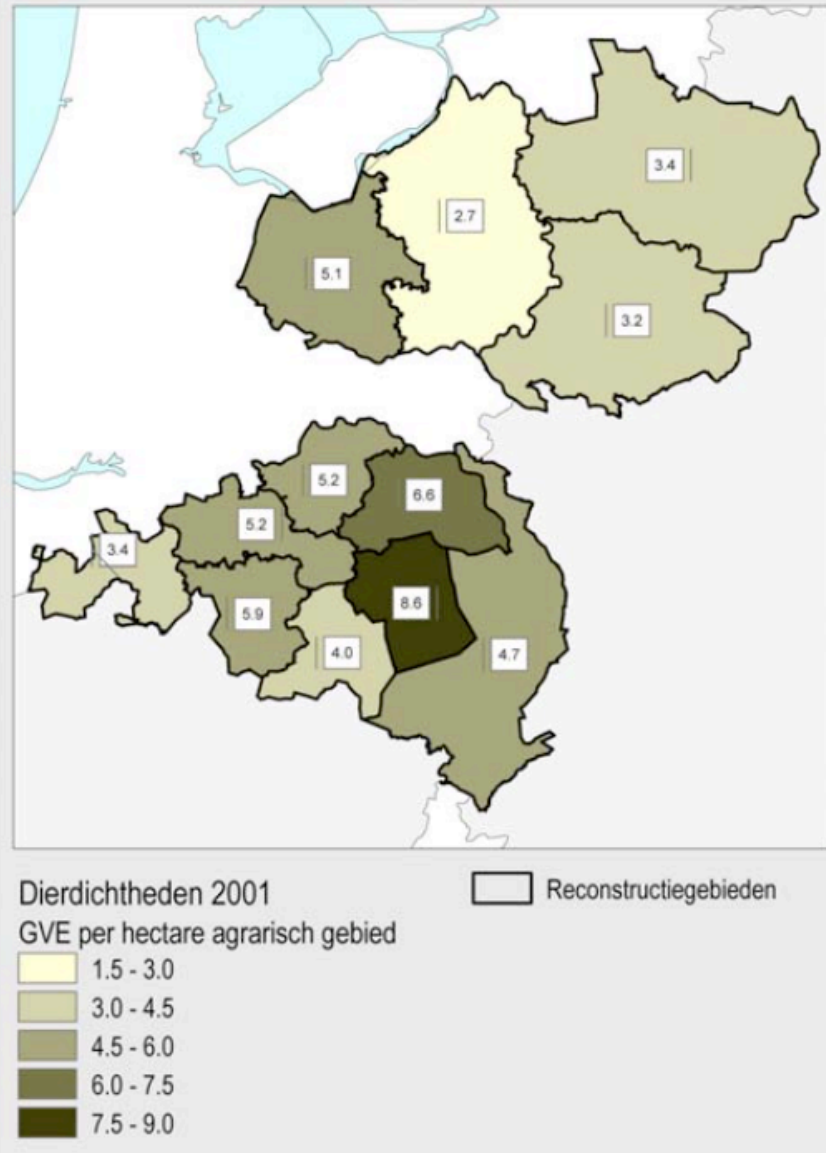
http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Barneveld/75180/75180_1.html

De norm van 35 Ou is niet de algemene wettelijke norm geworden, zoals de Kamermeerderheid wilde.

Vervolgvraag is: welke norm is dan wel in de wet opgenomen?

In de mestoverschotgebieden (Zuid- en Oost-Nederland, zie afbeelding (bron: RIVM rapport 718401002/2004 Schuiven op zand, Ex ante evaluatie van de reconstructieplannen, pag. 25, fig. 2.8) geldt een andere (lagere) norm dan in de rest van NL. Dat is vreemd want daarmee wordt gediscrimineerd in milieubescherming. Daarmee zegt de wetgever dat de bewoners in Zuid- en Oost-Nederland minder beschermd hoeven worden dan de rest van Nederland. Het betreft ongeveer 1/3 deel van Nederland. Voor dat verschil heeft de wetgever nooit een goede reden genoemd.

Dierdichtheden in de reconstructiegebieden

Gekleurde gebieden zijn de mestoverschotgebieden. In die gebieden gelden voor de mensen die op het platteland wonen een bijna tweemaal lagere geurbescherming dan in de rest van Nederland (14 Ou/m³ in plaats van 8 Ou/m³).

De opgenomen geurnorm in de wet voor de mestoverschotgebieden is 14 Ou/m³. Is dat wel een voldoende beschermingsniveau?

De GGD geeft aan dat bij die geurbelasting 25% gehinderden zijn, wat gekwalificeerd wordt als een 'tamelijk slechte' tot 'slechte' milieukwaliteit. Minder erg dan 35 Ou/m³ maar nog steeds onvoldoende. Op basis van een norm die gelijkstaat aan een 'tamelijk slechte' tot 'slechte' milieukwaliteit zijn sinds 2007 tenminste honderden vergunningen afgegeven voor grote bedrijfsuitbreidingen.

Naast de onvoldoende bescherming door de geurnorm van 14 Ou/m³ bestaat nog veel meer kritiek op de Wet geurhinder en veehouderij. Bescherming tegen cumulatieve geurhinder (de geurhinder van meerdere veehouderijbedrijven tezamen) ontbreekt volledig. En: de mogelijkheid blijft bestaan dat vergunning mogelijk blijven boven de norm van 14 Ou/m³ door lokaal geurbeleid dan wel op basis van oude vergunningen. De normstelling in de Wgv biedt geen voldoende bescherming tegen geurhinder door veehouderij. De Wet geurhinder en veehouderij is gebaseerd op een leugen.